

Nadenken over je eigen leerprogramma

De pilot over een nieuw systeem voor permanente educatie (PE) is in volle gang. Hierin wordt de verantwoordelijkheid bij de (kandidaat-)notaris gelegd. Hoe werkt dit en hoe kan worden gecontroleerd of iemand blijft in zijn vakgebied? Twee deelnemers delen hun eerste ervaringen.

TEKST Jolanda aan de Stegge | BEELD Roel Ottow

Afgelopen januari ging de pilot over een nieuw PE-systeem officieel van start. Dertig (kandidaat-)notarissen, afkomstig van verschillende kantoren uit heel Nederland, nemen hieraan deel. Sommigen werken als zelfstandige, anderen zijn lid van een notariële specialistenvereniging. De bestaande PE-regeling ligt al jaren onder vuur. Die dicteert dat elke (kandidaat-)notaris tweejaarlijks 40 PE-punten moet vergaren, want iedereen moet meegaan met actuele ontwikkelingen in het vakgebied en 'fit for the job' zijn.

Maar criticasters vinden dat de huidige PE-opzet zich te sterk richt op formeel leren via cursussen waarmee punten te behalen zijn, terwijl bekend is dat mensen het meest leren via casussen, samenwerking en projecten in de dagelijkse praktijk, waarvoor géén punten worden toegekend. Hierdoor staat vooral het aantal geleerde uren centraal, vinden zij. Ook wordt nauwelijks gekeken naar de grote onderlinge verschillen tussen (kandidaat-)notarissen en ligt de verantwoordelijkheid voor ieders ontwikkeling meer bij de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) als controlerende instantie dan bij elk individu.

ZWART-WIT

In deze pilot ligt de verantwoordelijkheid voor permanente educatie bij de (kandidaat-)notaris zelf. René Spit is een van de deelnemers, omdat hij de huidige PE-opzet graag ziet veranderen. Als notaris en partner bij Pels Rijcken kostte het hem enkele jaren geleden de nodige moeite om studiepunten te

verkrijgen voor een op zijn kantoor verplichte managementopleiding aan de Harvard Business School in de Verenigde Staten. 'Terwijl die voor mijn dagelijkse praktijk zeer waardevol was, moest ik die voor de KNB enorm verdedigen.'

Als zelfstandig (kandidaat-)notaris is ook Margot van Schie een groot voorstander van modernisering en flexibiliteit van het PE-systeem. 'Het ligt nu nogal zwart-wit waar je wel of geen punten voor krijgt, terwijl de vraag gerechtvaardigd is waar je het meest van opsteekt.' Afwisselend werkzaam op verschillende kantoren leert zij het meest van kwesties waar zij in de praktijk tegen aanloopt en die nader uitzoekt. Ondanks de tijd die haar dit kost, levert haar dit geen enkel PE-punt op. 'Die krijg ik wel voor cursussen waarvan ik naar mijn gevoel niet altijd veel wijzer word.' In de pilot ligt dit anders. Hierin wordt ook informele kennisvergarig gewaardeerd en wat er op (grote) kantoren al gebeurt aan kennisoverdracht. Bovendien wordt gekeken naar wat elke (kandidaat-)notaris voor zijn praktijk nodig heeft en wordt ook het aanleren van management- en IT-vaardigheden gehonoreerd.

SPIEGEL VOORHOUDEN

Spit achtte zichzelf altijd al verantwoordelijk voor zijn eigen leertraject, maar ziet dit graag geïnstitutionaliseerd. 'In de PE nieuwe stijl houd je jezelf een spiegel voor en denk je na over je eigen leerprogramma. Dat schrijf je op in jouw eigen PE-plan, waarna projectleider Jeroen Ouendag van de KNB beoordeelt of het voldoet aan alle eisen, want het moet wel een serieus leertraject zijn. Samen kom je zo tot

een gedragen plan en na een jaar zie je wat je daarvan hebt gerealiseerd.'

'Het is minder hapsnap. Zo'n vooraf opgesteld plan dwingt je inhoudelijk na te denken over de vraag: hoe word ik een betere kandidaat-notaris?', vindt Van Schie.

Volgens beiden vergt het nieuwe PE-systeem niet meer tijd dan het huidige. Wel viel het Van Schie op dat zij haar plan al snel moest bijstellen. 'Toen ik hoorde dat een cursus tegenviel, besloot ik daar niet naartoe te gaan. Dat had ik niet voorzien. Ik dacht: ik heb een plan en dat ga ik zo uitvoeren.'

GLASHELDER

Voor een top 10-kantoor als Pels Rijcken is het op peil houden van kennis en vaardigheden vanzelfsprekend, stelt Spit. 'Als het niveau van onze medewerkers te laag zou zijn, worden wij afgestraft door de markt. Daarom zijn wij voortdurend bezig onze mensen op te leiden via onder andere collegiaal overleg, literatuur-, jurisprudentie- en lunchbesprekingen.' Hij juicht het toe dat hij het PE-proces meer

‘Zo’n vooraf opgesteld plan dwingt je na te denken over de vraag: hoe word ik een betere (kandidaat-)notaris?’

naar zijn hand kan zetten en dat nu ook andere inspanningen meetellen, zoals het schrijven van artikelen en colleges die hij geeft over zijn vakgebied.

Wel vragen Van Schie en Spit zich af welke punten er aan activiteiten worden toegekend en of controle wel mogelijk is. Want wat dat betreft, is het huidige PE-systeem glashelder: elke goedgekeurde cursus levert een vastgesteld aantal punten op. Maar hoeveel punten verdient iemand die colleges voorbereidt of een probleem grondig onderzoekt?

Pilotbegeleider Jeroen Ouendag reageert nuchter: ‘De mogelijkheid de kantjes er vanaf te lopen, bestaat in het huidige PE-systeem en zal ook straks bestaan. Wel zullen wij de onderwijskundige consistentie van een plan beoordelen en zien of het een goed of slecht plan is.’

SCHOTLAND

Ook in andere beroepsgroepen, zoals de advocatuur en accountancy, gaat het PE-systeem op de schop. Met grote belangstelling wordt

Schotland gevolgd. Daar heeft de beroepsorganisatie van accountants een nieuw PE-systeem geïmplementeerd. Ieder PE-plan staat daar op een persoonlijk afgeschermd deel op de site van de beroepsorganisatie, dat elk moment kan worden opgevraagd door de controlerende instantie. Jeroen Ouendag: ‘Die dossiers laten zien dat de accountant die over het algemeen kwalitatief goed werk verricht, ook zijn PE op peil houdt. Degene die daar een rommeltje van maakt, maakt er vaak ook op meerdere terreinen een rommeltje van. Sommigen houden hun PE-plan minutieus bij, bij anderen is er sprake van achterstallig onderhoud. Het zijn documenten waaruit je meer kunt aflezen dan uitsluitend die PE-punten. Dat zal voor het notariaat niet anders zijn.’ ■

PE-PILOT NIEUWE STIJL

Onder begeleiding van de KNB schreef elke deelnemer aan de pilot zijn eigen PE-plan. Hierin staat wat hij dit jaar wil leren, waarom en hoe hij dit denkt te realiseren. Dit ‘levende document’ wordt door de persoon zelf bijgehouden en kan worden aangepast. Elk plan is met de betreffende deelnemer doorgesproken. In de voortgangsrapportage schrijft hij later zijn positieve en negatieve ervaringen. Aan het eind van het jaar wordt een en ander geëvalueerd en gewaardeerd. Binnenkort wisselen de deelnemers hun ervaringen uit. In januari 2018 volgt het KNB-rapport over de pilot.